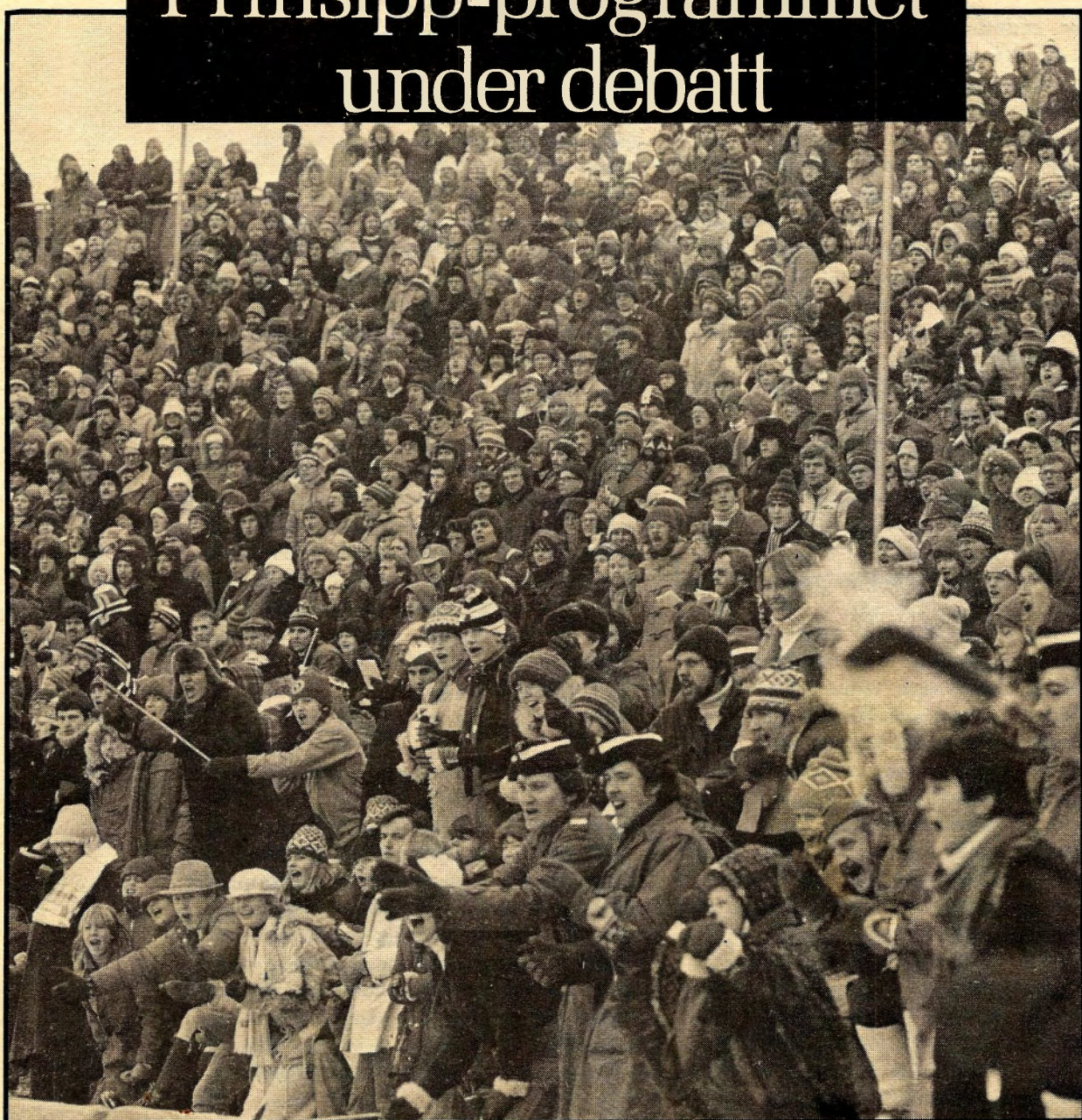

ENDRINGS- FORSLAG

Prinsipp-programmet
under debatt

Forord

For å utarbeide framlegg til nytt prinsipp-program for AKP(m-l), nedsatte sentralkomiteen i partiet en forberedende programkomite. Framlegget blei gitt ut i oktober 1979, og den forberedende komiteen blei så oppløst.

Framlegget har vært diskutert innad i AKP(m-l), i Røde Fane og i Klassekampen. På nyåret blei det oppretta en ny og utvida programkomite. Den har bl.a. hatt til oppgave å drive inn og redigere innlegg i denne programdiskusjonen for å kunne presentere sentrale deler av den på en oversiktlig måte.

Resultatet er dette heftet.

Redigeringa av forslaga.

Forslaga er ordna i samme rekkefølge som avsnitt og kapitler i framlegget fra den forberedende programkomiteen. Dette er for at leserne lettere skal kunne sammenlikne endringsforslaga med det første framlegget. Romertall henviser til de 7 *hoveddelene* i framlegget, arabiske tall til de 24 *kapitlene*. Et endringsforslag som gjelder kvinnekunnet (Anna underkuing i det kapitalistiske Norge, del III kap. 10 underpunkt .) er derfor plassert under del III, kap. 10 i dette heftet, sjøl om punktet seinere kan bli flyttet eller gjort om til eget kapittel.

Forslag som gjelder *hele* programmet (språkform, rekkefølge på avsnitt osv.) og andre generelle forslag som ikke kan knyttes til en spesiell del av programmet (endre partinavnet) er plassert først i heftet.

Kommentar til de innkomne forslaga

Dette heftet inneholder bare en liten del av alle de endringsforslaga som må behandles før og under landsmøtet. Vi har tatt med alle de *konkrete* forslaga som har kommet fram til programkomiteen ved utgangen av januar. Dersom lesere kjenner til konkrete forslag som ikke er med i dette heftet, betyr det at de ikke nådde oss innen denne datoen. Om noen mener forslag kan ha forsvunnet eller blitt svært mye forsinket på vei til programkomiteen ber vi dem om å sende beskjed til oss, helst med kopi av forslaget.

Med *konkrete* forslag mener vi forslag av typen: Alternativ tekst til kapittel 3. Eller: forslag til tillegg til kapittel 3. Eller: foreslår at følgende setninger/avsnitt strykes i kapittel 3. Eller: foreslår hele kapittel 3 strøket. Eller: foreslår kapittel 3 flyttet til etter kapittel 6 som nytt kapittel 7. Hele alternative programforslag eller forslag om at partiet ik-

ke skal vedta noe program må også reknes som konkrete. Programkomiteen hadde ikke fått noen slike forslag da dette heftet blei redigert.

Forslag av typen: Jeg mener kapittel 3 er dårlig og må omskrives slik at det blir kortere og inneholder følgende problemstillinger ... rekner vi *ikke* som konkrete og de er derfor ikke tatt med i dette heftet. Dette har mer karakter av kommentarer eller innlegg og har derfor også absolutt sin plass i debatten foran landsmøtet. Men *avstemninger* på sjølve landsmøtet bør etter vår mening ikke dreie seg om allmene forslag av denne typen. Dette fordi de forutsetter et omfattende redigeringsarbeid gjort *etter* landsmøtet. Det er tvilsomt bl.a. av hensyn til partidemokratiet: vedtaka blir upresise og må *tolkes* av partiledelsen (eventuelt også en redaksjonskomite) etter at de er gjort. Slike avstemninger kan også glatte over virkelige politiske motsetninger, og delegatene kan lett miste oversikten over *forma* på det dokumentet de vedtar.

Derfor ønsker vi å dreie mer av debatten og arbeidet inn på å utforme ferdig formulerte alternative forslag. Hvis et lag, et partimedlem eller noen utafor partiet mener at «kapittel 3 bør omskrives, forkortes osv. ...», så er det aller beste om kritikerne ikke nøyer seg med å si det, men også prøver seg på å lage et nytt kapittel 3.

Rapporter viser at gledelig mange nå har starta arbeidet med endringsforslag. Vi håper eksemplene i dette heftet kan stimulere enda flere til å jobbe i denne retninga.

Som nevnt mener vi at det vi trykker her bare er en liten del av alle de forslaga som må skrives og behandles. Men mange rapporter viser at forslaga vi trykker her behandler de fleste av de områdene i programmet som skaper stor debatt. Derfor trur vi dette heftet gir et grovt sett riktig tverrsnitt av motsigelsene i partiets programdebatt. Vi håper det blir til nytte for alle som skal diskutere programmet i halvåret som kommer.

Kort om programkomiteens arbeid

Den nye utvida programkomiteen skal lage endringsforslag og redigere forslaga fram til landsmøtet. Det er ei målsetting at den inneholder kamerater med ulikt syn på viktige spørsmål, sånn at de viktigste politiske motsigelsene i partiets programdiskusjon også krysser klinger i programkomiteen. Er det uenighet om forslag skal programkomiteen utarbeide forslag med dissenser. Vi ønsker at der det ennå fins viktige motsetninger om programmet i partiet ved landsmøtet, der skal landsmøtet også få minst to forskjellige, ferdig formulerte forslag å velge mellom.

I slutfasen av arbeidet vil programkomiteen gå gjennom hele programmet på nytt ut fra diskusjon, kritikk og endringsforslag fram til da. Hensikten er å sende ut et helt nytt, revidert og gjennomskrevet forslag, med dissenser vedlagt.

Medlemmer av programkomiteen diskuterte arbeidet i januar. De var enige i kritikken fra partiet om at framlegget er for langt og bør kortes kraftig ned. De var også enige i andre kritiske merknader, bl.a. når det gjelder behandlinga av partiet og når det gjelder kvinnekartet.

Sentralkomiteens stilling til programforslaga

Det har kommet spørsmål om sentralkomiteens stilling til framlegget. Vi kan bare gjenta at sentralkomiteen som organ har vedtatt at framlegget er egna til å starte diskusjonen og derfor har sendt det ut. Men sentralkomiteen har ikke tatt stilling til det *politiske* innholdet i framlegget. Den har sagt fra at det er forskjellige politiske syn i sentralkomiteen på en del programspørsmål. Blant forslaga i dette heftet er det også flere fra sentralkomitemedlemmer. De fleste sentralkomitemedlemmene er hemmelige og det er det neppe noen grunn til å endre, ikke minst slik den internasjonale situasjonen utvikler seg nå. Vi kan bekrefte at sentralkomitemedlemmer har motsatte syn og kommer med motsatte forslag til en del programformuleringer. Forslag fra sentralkomitemedlemmer er behandla akkurat som forslag fra andre i eller utafor partiet i dette heftet. Ingen slike forslag kan til nå framlegges som «SKs forslag».

Send oss kommentarer og forslag!

Programkomiteen tar med takk mot kommentarer til framlegget og forslaga i dette heftet, og nye endringsforslag. Det er en fordel om de kommer raskt. Konkrete endringsforslag liker vi aller best. Men vi er også glad for innlegg, referater fra møter osv. Kort sagt, alt som kan være til nytte for arbeidet med å redigere programmet.

Partiprogrammet er ikke ferdig. Hva som blir innholdet er ikke avgjort, det blir avgjort av partidiskusjonen og landsmøtet. Vi i programkomiteen tar forslag og kritikk alvorlig. Vi diskuterer og behandler det vi får, vi garanterer at det skal foreligge for landsmøtet, og vi vil så langt som det er praktisk mulig sørge for at de viktigste forslaga blir spredd i partiet på forhånd.

Men vi kan ikke behandle forslag vi ikke får! Hvis kamerater har synspunkter som ikke er kommet fram til nå, bør de hjelpe oss ved å sende inn forslag. Den demokratiske behandlinga av partiprogrammet er vårt felles ansvar. Så la oss høre fra dere kamerater, og vi håper det ikke blir for lenge til.

Oslo den 3. februar 1980

Arbeidsutvalget i programkomiteen
for Prinsippprogrammet.

Adresse til Programkomiteen for Prinsippprogrammet:

c/o Røde Fane, Boks 6875 St. Olavs plass,
Oslo 1

INNHold

Forord	2	Del V: Kommunistane og klasse-	
Innhold	3	kampen under kapitalismen	18
Forslag til helheten i framlegget	4	Kapittel 18: AKP(m-l)s line for dei store	
Del I: Arbeiderklassens		hovedområda for dagskampen	18
kommunistiske parti	6	Kapittel 19: AKP(m-l)s line for den politiske	
Kapittel 2: AKP(m-l) i klassekampen	9	kampen under kapitalismen	20
Kapittel 3: Partiets organisering	9	Del IV: Den sosialistiske	
Del II: Imperialismen og den		revolusjonen	22
proletariske verdensrevolusjonen	10	Kapittel 21: Den sosialistiske revolusjonen...	22
Kapittel 4: Imperialismen	10	Del VII: Sosialismen, proletariatets	
Kapittel 5: Dei to imperialistiske super-		diktatur og utviklinga til	
maktene	10	kommunismen	23
Kapittel 6: Vi lever i ei førkrigstid	10	Kapittel 22: Sosialismen og proletariatets	
Kapittel 7: Den proletariske inter-		diktatur	23
nasjonalismen	11	Kapittel 23: Dei fyrste oppgåvene for	
Del III: Klassekampen i Noreg	11	sosialismen i Noreg	24
Kapittel 8: Kapitalismen i Noreg	13	Kapittel 24: Utviklinga av sosialismen til	
Kapittel 10: Anna underkuing i det		kommunismen	24
kapitalistiske Noreg	16		
Kapittel 11: Det norske statsapparatet	17		

Forslag til helheten i framlegget til prinsippprogram

Heller bokmål

Dersom prinsippprogrammet bare kan bli gitt ut på et målføre, mener jeg at det bør bli gitt ut på bokmål og ikke på nynorsk.

Becky

Nynorsk og bokmål

Språket i forslaget er på nynorsk. Jeg skulle ønske det ferdige programmet også kunne komme på bokmål.

Christian

Ein annen heilskapsstruktur

Framlegg til struktur:

I. FOR EIT SOSIALISTISK NORGE

- Kvifor sosialisme?
- Vegen til sosialismen. Kva er ein revolusjonær situasjon? Klasseanalyse.
- Politiske område som er særleg viktige med omsyn på ein sosialistisk revolusjon i Norge. 1. Fagrørsla. 2. Kvinnearbeid. 3. Miljøarbeid. 4. Bønder og fiskarar. 5. Samearbeid og anti-imp. arbeid. 6. Teoretisk arbeid og forskning. 7. Kulturarbeid.
- Nokre prinsipp for eit sosialistisk Norge.
- Kommunismen.

II. DAGSKAMPEN

- Kvifor kjempe for reformar? Kommunistisk taktikk.
- Einskapsfronten.
- Parlamentarisk arbeid.

(Fleire konkrete linjer må kome under handlingsprogrammet.)

III. KAMPEN MOT IMPERIALISMEN

- Kort analyse av verdenssituasjonen. Krigsfaren. 3 verdens-teorien.
- Fare for okkupasjon av Norge og våre oppgåver i samband med det.
- Anti-imp. arbeid.

IV. KVIFOR AKP(m-l)?

- Kvifor trengst det eit kommunistparti?
- Organisasjonsprinsipp og arbeidsmåte for AKP(m-l)
- Holdninga til andre parti: 1. Tradisjonelt borgarlege parti. 2. Parti som kallar seg sosialistiske.

JO

Nytt strukturforslag

Jeg vil foreslå følgende struktur for prinsippprogrammet:

Først en kort innledning.

DEL I: Hvorfor revolusjon i Norge?

- Kapitalismen er dømt til undergang
- Klasser og makt
 - økonomien
 - samfunnssystemet
 - sosiale forhold
 - undertrykte grupper
 - kvinnene
 - de homofile
 - fremmedarbeiderne
 - samefolket
 - natur og miljø
- Oppsummering. Hva kan sosialismen gjøre med dette?

DEL II: Verden i dag: Stor uro under himmelen

- Imperialismen
- Analyse av verden
 - imperialistiske halvkoloniale land
 - øst/vest
 - 3 verdener
- Krig eller revolusjon?
 - Framtidsutsikter
 - AKP(m-l)s oppgaver i forbindelse med krigsfare og krig.

DEL III: Hvorfor AKP(m-l)?

- Kommunisme mot borgerlig arbeiderpolitikk
- Holdninga til andre partier
 - Arbeiderpartier
 - Erklærte ikke-sosialistiske partier
- Organisasjonsprinsipper og arbeidsmåte for AKP(m-l)
 - Et parti av en ny type
 - Masselinja
 - Demokratisk sentralisme
 - Åpent og skjult arbeid
 - Strategi og taktikk
 - Teori og praksis
 - Økonomisk arbeid

DEL IV: Dagskampen

- Hvorfor kjempe for reformer?
- Enhetsfront
 - Fagbevegelsen
 - Solidaritetsarbeid
 - Teoretisk arbeid
- Parlamentarisk arbeid

DEL V: Veien til sosialismen

- Klasseanalyse: Hvem er venner og fiender?
 - borgerskapet
 - proletariatet

- c) småborgerskapet
 - d) andre lag og grupper
 - halvproletariatet
 - filleproletariatet
14. Nytteverdi og begrensninger ved klasseanalysen
15. Revolusjon eller bare reformer?

DEL VI: Ekte og falsk sosialisme

- a) historiske erfaringer
- b) økonomi
- c) statsapparatet
- d) partiets plass i et sosialistisk samfunn

Becky

Forslag til ny struktur

Jeg har to alternative forslag til struktur. Begge tar utgangspunkt i det første programforslaget, men går ut fra at hovedavsnittene der skiftes rundt, at behandling av noen saker flyttes fra ett hovedavsnitt til et annet, og — sjølsagt — at teksten endres og forkortes en god del.

Forslag I.

I. Kapitalismen og imperialismen. (Inklusive noe av det som står først i forslagens punkt I om partiet, generelt om kapitalismen.)

II. Kapitalismen i Norge. (Inklusive behandling av imperialismen, miljøvern og parlamentarismens betydning for den norske kapitalismen som er behandlet i forslagens del V om kamper under kapitalismen, og noe av det som står om sosialdemokratiets betydning i forslagens del IV om revisjonismen/opportunismen.)

III. Revisjonismen/opportunismen (men

med en del av behandlingen av det norske sosialdemokratiet flyttet til del II).

IV. Kampen under kapitalismen (Uten analyse av miljøproblemene, parlamentarismen og imperialismen i Norge, men med kort stillingtagen til partiets taktikk for disse feltene.)

V. Revolusjonen.

VI. Sosialismen

VII. Partiet

Forslag II.

Fordelingen av stoffet mellom hovedavsnittene som i forslag I. Men avsnittet om opportunismen/revisjonismen flytta nest sist, slik at rekkefølgen blir:

I. Kapitalismen og imperialismen

II. Kapitalismen i Norge

III. Kampen under kapitalismen.

IV. Revolusjonen

V. Sosialismen

VI. Revisjonismen/opportunismen

VII. Partiet

Strukturen i programmet bør følge den historiske utviklingen. Kapitalismen i Norge er utenkelig og uforståelig uten kapitalismen og imperialismen i verden, derfor bør verden behandles først. Partiet er nødvendig på grunn av samfunnet, derfor bør det behandles sist.

Myntser

Forenkle partinavnet?

Jeg vil foreslå for det kommende landsmøtet at partinavnet forenkles til Arbeidernes Kommunistparti, forkortet AKP.

Arild

Del I

Arbeiderklassens kommunistiske parti

Vi har mottatt en endringsforslag til hele del I. Det er i hovedsak et strykningsforslag utarbeidet av et medlem av prinsipp-programkomiteen. De delene som er strøket er markert med Nye avsnitt er markert med kursiv.

Strykningsforslaget reduserer del I med omlag 50 prosent. Vi bringer det først. Deretter tar vi for oss endringsforslagene til del I ordnet etter kapittel.

Red.

Strykningsforslag

I. Arbeiderklassens kommunistiske parti

1. Kva er AKP(m-l)

... Skal proletariatet greia å sigrast over borgarskapet, må det skapa ein eigen organisasjon for å leia denne kampen, sitt eige revolusjonære parti. AKP(m-l) er det revolusjonære partiet til proletariatet i Noreg.

AKP(m-l) vil kjempa for interessene til arbeiderklassen i den daglege striden mot kapitalismen og imperialismen. AKP(m-l) vil òg kjempa for den historiske oppgåva til arbeiderklassen: Gjera sosialistisk revolusjon og skipa proletariatets diktatur i Noreg, og gå vidare saman med proletariatet i alle land for å tryggja sigeren for kommunismen i heile verda.

For å lykkes i denne kampen, treng AKP(m-l) revolusjonær teori. AKP(m-l) nyttar marxismen-leninismen-Mao Zedongs tenking, som er den revolusjonære teorien arbeiderklassen har utvikla gjennom meir enn hundre års kamp. Partiet arbeider med å knyta denne teorien saman med kunnskap bygd på grundige studiar av tilhøva her i landet, slik at vi kan utvikla ein marxistisk politikk som duger for revolusjonen i Noreg.

... AKP(m-l) er ein del av den kommunistiske verdsrørsla. Om arbeidsfolk i heile verda skal frigjera seg, må revolusjonane i alle land stø kvarandre. AKP(m-l) må søkja kontakt med dei mest målmedvitne av dei revolusjonære i alle land, dei verkelege marxist-leninistiske partia og organisasjonane, stø dei og læra av dei.

Samstundes kan ikkje partiet vårt kopiera det andre har gjort. I den kommunistiske verdsrørsla må alle verkelege marxist-leninistiske parti stå på lik fot. Berre kommunistane og arbeidarane i Noreg kan utvik-

la ei line som er rett for revolusjonen i Noreg.

...

Å utvikla AKP(m-l) frå veikt til sterkt og frå urøynd til røynd, går ikkje av seg sjølv. ... Vi må arbeida hardt i mange år for å læra, knyta band til massane av arbeidsfolk og vinna støtte gjennom å føra klassekamp. På denne måten vil AKP(m-l) bli forma om til proletariatets parti i Noreg i den fulle meininga av ordet.

2. AKP(m-l) i klassekampen

a) Eit parti av ein ny type.

AKP(m-l) er skipa for å leia proletariatet i den revolusjonære kampen for å *styrta kapitalismen*. Alle andre parti som finst i Noreg er organiserte for å vera med i det borgarleg-parlamentariske spelet om taburettar og bein *under kapitalismen*. Difor skil AKP(m-l) seg grunnleggjande frå alle andre norske parti.

Dette skiljet viser seg i ulik politisk line, ulik organisasjon og ulik arbeidsmåte.

...

Arbeiderforeningene som Marcus Thrane leidde (1848), Det norske Arbeiderparti (1887) og «NKP» (1923) var alle saman opphavleg revolusjonære arbeidarparti som kjempa for sosialismen. Men revolusjonære i desse partia leid nederlag. Arbeiderforeningene vart knuste, og DNA og «NKP» vart til borgarlege parti. Ein av grunnane til dette var at dei var prega av uklåre og range idear om kva slags parti arbeiderklassen treng for å skapa sosialismen.

...

b) Kva vil det seia å leia klassekampen?

...

Lenin kalte kommunistpartiet for generalstaben til arbeiderklassen. ... Skal partiet mestre denne oppgåva, må det vera beraren av den revolusjonære marxistiske politikken innanfor arbeiderklassen.

AKP(m-l) kan ikkje gi ordrar til det arbeidande folket slik ein generalstab gir ordrar til soldatane under ein krig. ... Kommunistane må evna å overtyda arbeidsfolk om at det AKP(m-l) gjer framlegg om er rett og verkar bra i praksis. Det krev at AKP(m-l) er den mest leiande delen av arbeiderklassen politisk sett, og har svært nære og gode samband med heile arbeiderklassen og det arbeidande folket. Revolusjonære proletarar må vera ryggraden i partiorganisasjonen, og partiet må ha kommunistar frå alle viktige klassar og lag i det arbeidande folket som medlemmer. ... AKP(m-l) må leia ved at *partiet sjølv går i spissen*. Partiet må analysere situasjonen, ... det må tidleg stilla rette parolar og sjølv syna

gjennom hardt arbeid kva som er rette vegen å gå.

Dei einskilde medlemene i AKP(m-l) stiller krav til seg sjølve. Dei må sjølve setja interessene til arbeidarklassen og folket fremst, arbeida hardt for å verta dyktige kommunistiske politikarar, og vera viljuge til å gi personlege offer for å tena klassekampen og folket. Partiet må aldri bli ein stige der folk går inn for å vinna seg rikdom eller eit namn.

...

Medlemene i AKP(m-l) har ulike personlege evner og krefter. Både dei og partiet gjer feil. Men medlemene i partiet jobbar etter beste evne, lærer av feila sine og arbeidar ikkje for seg sjølve, men for det arbeidande folket. Slike folk kan bli leiarar i klassekampen. Det er dette vi meiner når vi seier at AKP(m-l) må verta eit parti av leiarar.

c) Masselina.

Berre massane kan endra historia og tryggja sigeren i den sosialistiske revolusjonen.

Skal AKP(m-l) utvikla ein rett politikk og få støtte i det arbeidande folket, må partiet arbeida etter masselina.

...

AKP(m-l) må syna i praksis at det høyrer på folk og respekterer dei. Leiinga, grunnorganisasjonar og medlemmer må prøva å skaffa seg så brei kontakt med massane som råd er. Hovudmassen av leiarar og medlemmer må vera vanlege arbeidarar og arbeidsfolk som kjenner problema til massane på kroppen av di dei sjølve lever det same livet og fører dei same kampane.

...

d) Teoretisk arbeid og politisk diskusjon i AKP(m-l)

...

Ei rett kommunistisk politisk line kan berre bli utvikla ved at partiet driv vitskaplege undersøkingar og har ei vitskapleg haldning.

...

AKP(m-l) må stri for å gjera partiet til ein god arbeidsplass for intellektuelt arbeid. ... AKP(m-l) må nytta vitskapleg tenking og vitskaplege metodar når partiet skal analysere politiske spørsmål. Det er naudsynt å oppmuntra kritisk tenking og debatt i partiet. Vi treng den haldninga at spørsmål blir avgjorde av kva undersøkingane syner, og at dei ikkje er avgjorde før dei er undersøkte, diskuterte og analyserte. Vi må slå fast at vi ikkje kan uttale oss skråsikkert om saker vi ikkje har undersøkt og ikkje har røynsle med. Vi må ikkje vera redde for å vedgå at partiet har teke feil og endra line vår fakta syner at slik er det.

...

Det er ikkje partiet si sak som organisasjon å gjera seg til øvste autoritet i til dømes alle slag vitskaplege og kunstnarlege spørsmål. AKP(m-l) har bruk for å læra av dei store kunnskapane til arbeidsfolk og intellektuelle som står utanfor partiet.

...

Det er naudsynt at AKP(m-l) utviklar seg til eit kraftsentrum for intellektuelt arbeid som trekkjer til seg folk i kraft av den røynsla og dei politiske og vitskaplege kunnskapane som blir konsentrerte i partiet.

e) AKP(m-l) og masseorganisasjonane.

For å frigjera seg må det arbeidande folket organisera seg. Så lenge arbeidarane står imot kapitalismen og imperialismen som einskildpersonar eller smågrupper, står dei veikte. Massane kan berre sigra ved å slutta seg saman i organisasjonar. AKP(m-l) har som oppgåve å hjelpa fram at folket skipar

så svære og sterke masseorganisasjonar som mogleg. *AKP(m-l) slåst for at masseorganisasjonane skal tena medlemene sine interesser.*

...

AKP(m-l) vil kjempa for at masseorganisasjonane skal fylgja den lina som partiet meiner er rett, til dømes at fagrørsla skal driva klassekamp og ikkje klassesamarbeid. Det må skje ved at partiet kjem med framlegg og freistar å få støtte for dei gjennom demokratisk diskusjon med medlemene. Medlemene i AKP(m-l) må arbeida lojalt i masseorganisasjonane på lik line med andre medlemmer.

...

AKP(m-l) må arbeida for at ulike delar av det arbeidande folket og ulike masseorganisasjonar skal stø kvarandre. Kommunistane må gå inn for å utvikla solidariteten mellom ulike fagforbund, mellom organisasjonar av arbeidarar, bønder, fiskarar, kvinner, ungdom, intellektuelle osv., og mellom arbeidsfolk av ulike nasjonalitetar og frå forskjellige land. Berre gjennom å utvikla solidariteten kan arbeidarklassen og folket med tida skapa den einskapen som trengst for å vinna eit sosialistisk Noreg. ... (Einskapsfrontpolitikk, politikken i fagrørsla og politisk taktikk elles, er handsama i del 6.)

3. Partiets organisering

a) Demokratisk sentralisme

AKP(m-l) er organisert etter prinsippa for den demokratiske sentralismen. ... Partivedtektene uttrykkjer lina til AKP(m-l) for demokratisk sentralisme i detalj.

...

Den demokratiske sentralismen er den proletariske organisasjonsforma.

Arbeidarane kan aldri sigra over borgarskapet om dei slåst som einskilde individ. Den demokratiske sentralismen er metoden for å sameina og konsentrera kreftene i arbeidarklassen mest mogleg.

Demokratiet er midlet arbeidarklassen bruker for å frigjera skaparkrafta si. På grunnlag av demokratiet blir det mogleg å samla røynslar og idear, diskutera seg fram til ei politisk line og velja leiing.

Sentralismen er metoden for å gjera slaget mot klassefienden så hardt som mogleg ved at arbeidarane underordnar seg ein medveten, friviljug og jernhard disiplin, når politikken skal setjast ut i livet.

...

Rett demokratisk sentralisme er ikkje noko som utviklar seg ein gong for alle, men det krev at partiet og medlemene har organisatorisk røynsle. Tillempeinga av den demokratiske sentralismen må òg endra seg i sam-

svar med den politiske utviklinga i klassekampen.

...

b) Kritikk og sjølvkritikk

AKP(m-l) treng metoden med kritikk og sjølvkritikk av mange grunnar. Han er ein naudsynt del av den demokratiske sentralismen. Han gjer det mogleg å setja skarpt lys på range og byråkratiske tendensar, slik at partiet kan slåst mot dei. Han er òg ein naudsynt del av masselina, fordi massane berre vil ha tillit til AKP(m-l) om dei ser at partiet ærlig gjer opp med eigne feil.

...

Kritikk og sjølvkritikk er naudsynt om AKP(m-l) skal evna å utvikla ei rett politisk line. Kommunistane må ikkje frykta kritikken og sjølvkritikken, for vi veit at berre sanninga tener proletariatet.

...

c) Kamp mellom liner i partiet.

Så lenge det finst eit borgarskap og borgarlege idear står sterkt, vil det òg finnast borgarlege idear innanfor dei revolusjonære partia til proletariatet.

Det er ein galen ide at det er mogleg å reinska ut alle borgarlege idear og all borgarleg politikk frå alle medlemmer i partiet. Det vi må kjempa for, er at marxistiske idear og proletarisk politikk har makta i AKP(m-l).

...

Borgarlege tendensar som kjem til syne hos ærlege kommunistar, vil vi kjempa mot ved å bruka demokratisk diskusjon og fylgja formelen einskap — kritikk — einskap.

Det vil også skje igjen og igjen at det dukkar opp borgarlege politikarar og karrieristar innanfor partiet som prøvar å omskapa AKP(m-l) til eit borgarleg arbeidarparti, eit revisjonistisk parti. Om slike folk ikkje kan omvandlast igjen med hjelp av demokratisk diskusjon, må dei ut av partiet. ... Om slike medlemmer vert borte frå AKP(m-l) så styrkar det både partiet, arbeidarrørsla og revolusjonen.

d) Legalt og illegalt arbeid.

Under kapitalismen må kommunistane alltid vera budde på valdeleg undertrykking og krig. AKP(m-l) har plikt til å vera førebudd, slik at det ikkje kan bli knust av forfylgingar, men kan kjempa vidare same korleis tilhøva er.

Difor er det eit prinsipp at dei viktigaste delane av partiorganisasjonen skal vera løynde for klassefienden. Sjølv i tider då klassefiendane lar AKP(m-l) vera legalt, må organisasjonsforma vera slik at partiet er førebudd på å gå i illegalitet. Partiet må binda saman legalt og illegalt arbeid.

Samstundes kan AKP(m-l) berre vinna støtte for revolusjonær politikk blant massane ved å bruka så mange måtar som råd for å få politikken spreidd. Politikken til AKP(m-l) kan ikkje vera løynleg, tvert om må han vera så offentleg og vidt kjend som mogleg.

...

e) Sjølvberging.

«Økonomisk støtte fra den norske staten til den politiske partiene gitt som direkte støtte, avisstøtte, støtte til voksenopplæring mm. har en dobbelt karakter. På ene siden fremmer slik støtte visse sider ved det borgerlige demokratiet ved at det blir mulig for et mangfold forskjellige organisasjoner å eksistere. På den andre siden utnytter monopolkapitalen gjennom staten denne støtten til å presse eller skaffe seg kontroll over slike organisasjoner.

«AKP(m-l) må vurdere om partiet skal motta støtte ut i fra hvilke betingelser det blir stilt for slik støtte og ut i fra at støtten ikke må føre til at partiet mister sin sjølstendighet og handlefrihet.»

Eit revolusjonært parti som har som mål å styrta kapitalismen i Noreg, kan ikkje gjera seg avhengig av stønad frå andre enn dei som har interesse av å stri mot borgarskapet og imperialismen. Det må byggja på arbeidarklassen og dei arbeidande massane i Noreg.

Når det gjeld økonomi, må AKP(m-l) byggja på prinsippet om å skaffa det partiet treng gjennom eige arbeid, og gjennom støtte frå dei arbeidande massane i Noreg. AKP(m-l) må praktisera sparsemi, kjempa mot sløsing og ikkje gi grobott for byråkratiske yrkespolitikkarar med høge løner.

...

JE

Kapittel 2

AKP(m-l) i klassekampen

Studere klassekampen i de utvikla kapitalistiske landa.

Tilleggsforslag til del I, kapittel 2 d) 1. spalte, omtrent midt i 4. avsnitt:

«Vi må også studera røynslene frå sosialistiske revolusjonar og systerparti, verdshistoria og verdsutviklinga no. (Tillegg:) *Vida-re må partiet legge vekt på å studere klassekampen i dei utvikla kapitalistiske landa, særleg i Europa. Partiet må og studere og spreie kjennskap til røynslene til progressive både i aust- og vest-Europa.* Samstundes blir desse ...»

M

Kapittel 3

Partiets organisering

Arbeidarklassen ved makta i partiet.

I kapittel 3, pkt. a) 4. avsnitt står det: «På grunnlag av demokratiet blir det mogleg å samla røynsler og idear, diskutera seg fram til ei politisk line og velja leiing.»

Tillegg: «Eit godt utvikla demokrati i partiet er og ein føresetnad for å utvikle rett politikk på lang sikt, ein føresetnad for at arbeidarklassen skal halda makta i partiet. Røynsler frå kontrarevolusjonen i Aust-Europa syner at fåren for kontrarevolusjon ofte er størst i partiet sjølv, og at kontrarevolusjonære leiarar har vunne fram pga. skort på demokrati i partiet.

Partiet kan berre vekse og utvikle seg dersom demokratiet fungerer og medlemmene vert aktiviserte i diskusjonar og handling.

Lisa

Politisk vinning på kort sikt mot faren for oppkjøp.

Det som står i forslaget (siste avsnitt, kapittel 3e) sløyfes og istedet settes inn:

«AKP(m-l) er prinsipielt mot statsstøtte til politiske partier fordi det brukes for å kjøpe opp partiene. AKP(m-l) kan likevel utnytte disse borgerlig-demokratiske mulighetene midlertidig ved å ta imot statsstøtte etter nøye vurdering i hvert tilfelle. Dette blir ei avveining av hva vi kan oppnå politisk på kort sikt i forhold til faren for oppkjøp og undergraving av partiet. Å ta imot statsstøtte er et avvik fra hovedlinja ...»

G.

Midlertidig karakter

Endring til siste avsnitt i kapittel 3, pkt. e). Stryk fra «AKP(m-l) kan likevel ...» og ut avsnittet.

I staden: «AKP(m-l) kan likevel ta imot visse former for stønad frå staten dersom partiet finn at det er naudsynt. Dette er eit kompromiss med hovudlina og skal ha midlertidig karakter.»

Jon

Endring av kapittel 3 e) om sjølvberging.

Jeg foreslår at «... det er ynskjeleg at det får midlertidig karakter ...» går ut.

Alfred

Del II

Imperialismen og den proletariske verdsrevolusjonen

Kapittel 4

Imperialismen

Rettferdig krig

Jeg vil foreslå en endring i kapittel 4 pkt. e) nest siste avsnitt slik at det står: «Krigen som mindre imperialistiske land fører ...» Dette skal erstatte «Krigen som folket i mindre imperialistiske land fører»

Alfred

Kina sosialistisk?

Forslag: Ikke nevne Kina som et sosialistisk land.

Trine

Tre eller fire grunnleggende motsigelser?

Forslag til kapittel 4, pkt. f): Stryk den siste av de grunnleggende motsigelser (mellom de sosialistiske landa og de imperialistiske/sosialimperialistiske).

Trine

De to viktigste motsigelsene

Jeg foreslår at bare de to viktigste motsigelsene (1 og 3) nevnes først under punkt f) i kapittel 4. De to øvrige kan nevnes *på slutten* av f) som motsigelser som er viktige og skjerpes. De er åpenbart mindre viktige enn de to andre i dag.

Alfred

Kapittel 5

Dei to imperialistiske supermaktene

Tre verdener-teorien

Jeg foreslår å stryke hele de to første avsnittene. Punkt 5a bør hete: a) Tre verdener i stedet for a) Teorien om dei tre verdene.

Siste avsnitt i punkt 5a ønsker jeg forandratil: «Det er bare i begrensa grad mulig å slutte fra denne inndelinga over til hva slags stilling de enkelte landa vil ta i konkrete situasjoner. Inndelinga kan likevel være nyttig.»

Becky

«Absolutt» eller «relativ» styrking av Sovjets økonomiske potensiale?

Tillegg til setning i kapittel 5 pkt. d) 2. avsnitt der det står: «Sovjet sitt økonomiske potensiale har auka». Det bør stå: ...potensiale har auka i forhold til USA».

Alfred

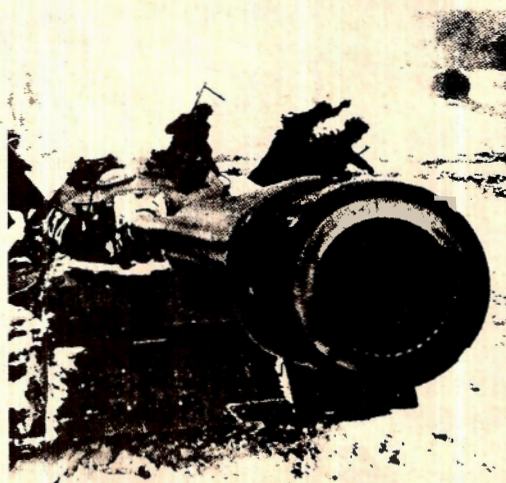
Kapittel 6

Vi lever i ei førkrigstid

Sannsynleg med USA-okkupasjon?

I kapittel 6, pkt. c) 4. avsnitt står det «Det er mogleg at USA vil prøva å koma Sovjet i forkjøpet gjennom ein såkalla preventiv okkupasjon. Men sannsynleg er det ikkje». Forslag: Stryk den siste setninga «Men sannsynleg ...»

M.

Revolusjonen hovedtendens?

Forslag til kapittel 6 pkt. a): Programmet bør ikke peke ut revolusjonen som hovedtendens i verden i dag, men la det stå at tendensen til krig og revolusjon er begge økende. Altså: Stryk setning «Revolusjonen er framleis hovudtendensen i verda i dag».

K.A.

Kapittel 7 Den proletariske internasjonalismen

Stø kampen dei underkua folka og nasjonane fører mot imperialismen!

Tillegg til kapittel 7 etter 4. avsnitt (som sluttar med «land no og på heile jorda på lang sikt»):

«AKP(m-l) må kjempa for at den norske arbeidarklassen stør den kampen dei underkua folka og nasjonane fører mot imperialismen. AKP(m-l) må kjempe for at den norske arbeidarklassen stør proletariatet i andre land. Vidare må kommunistane kjempe mot at norske styrkar blir brukt som kanonføde i ein urettferdig krig for imperialistane og særskilt supermaktene»...

M.

Del III Klassekampen i Noreg

Vi har mottatt et endringsforslag til hovedpunktene i del III i framlegget. Forslaget går samtidig inn som *del I* i det nye forslaget til struktur fra *Becky* (se side 4).

Red.

«I: Hvorfor revolusjon i Norge?»

1. Kapitalismen er dømt til undergang.

Kapitalismen er ett system i rekka av samfunn hvor de rike hersker. Men som oldtidens slaveeiersamfunn og middelalderens føydalisme kan heller ikke kapitalismen vare evig. Systemet inneholder uløselige motsigelser — dvs. uløselige innen systemets ramme. Det gjelder motsigelsen mellom produksjonens samfunnsmessige karakter (der de forskjellige ledd er avhengig av hverandre) og den private tilegnelsen (der et lite mindretall skumrer fløten av andres arbeid). I dette samfun-

net er det maksimal profitt som er produksjonens mål (ikke dekning av folkets behov). Historias hjul stanser ikke: før eller seinere vil kapitalismen avløses av sosialismen.

2. Klasser og makt

a) økonomien.

Produksjonsmidlene i Norge er dels på statens hender, dels privateid. At staten overtar, betyr ikke sosialisme — bare at kapitalismen endrer form. Staten er den «ideelle felleskapitalist» som forsøker å løse kapitalismens problemer, ved støtteordninger, toll, lønnsstopp m.v. Staten kan likevel ikke hindre at kriser oppstår — de økonomiske lovene beseirer enhver ekspertise. Krisene bunner i overproduksjon. Ett av resultatene er arbeidsløshet. Krisene viser kapitalismens idioti: — Det er *for mange* varer, samtidig som folk ikke får dekket sine behov. — Det er ikke arbeid å få, samtidig som viktige samfunnsoppgaver står uløste. Kapitalismens rettesnor er ikke fornuft eller menneskelighet, men profitt. Den norske staten er en klassestat, som er til for å dekke kapitalistklassens behov. Staten garanterer borgerskapets rett til å utbytte arbeiderklassen. Å kjempe for å minske denne utbyttinga, f.eks. ved å streike, er for det meste ulovlig. Prisene stiger kraftig, noe som er en naturlov under kapitalismen.

b) samfunnssystemet.

Kapitalismen har to ansikter: fascisme og borgerlig-demokrati. Det fins også overgangsformer mellom de to. I Norge har vi i 1980 borgerlig demokrati, det vil bl.a. si at også arbeidsfolk har tale-, organisasjons- og pressefrihet. Det er en fordel, det betyr både bedre levevilkår og bedre muligheter til å arbeide for samfunnsendringer.

Gjennom stemmeretten avgjør folket hvem som skal sitte i Stortinget, og indirekte regjeringa. De forskjellige partiene har ulikt syn på mange ting, men parlamentarismen er likevel i hovedsak et skinnendemokrati. Kapitalismen består uansett hva folk stemmer på. Stemmeretten er retten til å være med på å bestemme hvem som skal administrere kapitalismen.

Norge er et *monarki* (kongedømme). Landet har statskirke, hvor alle som døpes meldes inn. Begge disse institusjonene betrakter AKP(m-l) som fortidslevninger, som vi ønsker fjernet. Vi anerkjenner ikke at en familie har spesielle oppgaver som skal gå i arv. Når det gjelder kirken, går AKP(m-l) som prinsipp inn for religionsfrihet. Men vi mener at den enkeltes tro, eller mangel på sådan, er og skal være en privatsak — ikke et statsanliggende.

c) sosiale forhold

Norge har et relativt godt trygdesystem. En blir automatisk innmeldt i trygdekassa når en tar jobb. Sjukehusopphold er gratis, legehåndtering er rimelig. Tannlegebehandling er derimot svært dyrt. Vi har alderstrygd, men minstepensjonen er skandaløst lav. Og vi har uføretrygd, barnetrygd, bostøtte med mer. Bostøtte er påkrevet i stort omfang fordi boligene er skyhøye i forhold til en vanlig inntekt.

Samtidig som det er bolignød i pressområdene, går det fortsatt en strøm av folk til disse områdene fra landsbygda. De flytter ofte fra egne hus til trange blokkleiligheter. Årsak: det var ikke jobb å få, småbruket lot seg ikke drive lønnsomt, ungdommen har ikke utdanningstilbud.

Omstillinger, særlig ufrivillig, er en helsemessig belastning. AKP(m-l) ser de sosiale problemene i samfunnet i sammenheng med dette. Mange har nervetrøbbel som «dempes» med små grønne eller lyserøde piller. Titusener har alkoholproblemer. Mange ungdommer gjør seg avhengig av stoff. Skal ansvaret bare legges på hver enkelt som har slike problemer, og på familien? AKP(m-l) mener at årsaken til slike problemer først og fremst er samfunnsmessige.

d) undertrykte grupper

— Kvinnene

Kvinnene i Norge har rett til arbeid. Mange er riktignok underbetalt, f.eks. i butikker og industri. Og tusener av hjemmeverende kvinner ønsker å komme i arbeid, uten å ha mulighet til det. Disse kvinnene blir gjerne avspist med at de har et yrke: de er husmødre. AKP(m-l) er skjønt enig i at en småbarnsmor har strevsomme dager. Men vi bestrider ideen om ekteskapet som et yrke — som en levevei for kvinner. De sidene ved ekteskapet som gir trygghet for kvinnen, er samtidig med på å holde henne nede samfunnsmessig.

Kvinnens rolle i familien er omsorgsrollen. Som regel er det de som tar seg av barna og mange har ansvaret for gamle og syke foreldre. Kvinnene undertrykkes ideologisk, ved en tankegang som går ut på at de skal være deilige, få seg en mann og underordne seg ham. Kvinner som blir mishandlet av sine menn, ser det ofte som en skam, de tar ansvaret på seg sjøl! Årsaken til at menn voldtar kvinner og ikke omvendt, er ikke at menn har et større seksualbehov. Derimot fins det en utbredt tankegang om at kvinnene er til for å behage mannen. Kvinner er redde for å gå aleine ute om kvelden. For kvinnes frigjøring er det nødvendig med en sosialistisk revolusjon. Kvinnene må dessuten føre en

særegen kamp med sikte på full deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

— De homofile

Homoseksuelle forbindelser mellom menn var forbudt i Norge inntil 1971. Forhold mellom kvinner var ikke forbudt: lovgiverne trodde antakelig ikke at kvinner har såpass seksualdrift at det kunne være aktuelt. Selv om det altså ikke er noe forbud lenger, er det langt igjen til at homoseksuelle forhold blir likeverdige med heteroseksuelle i samfunnets øyne. AKP(m-l) mener at et kjærlighetsforhold mellom to mennesker er verdifullt uansett hvilket kjønn de har. Partiet er prinsipielt mot diskriminering av homofile.

— Fremmedarbeiderne

Fremmedarbeiderne i Norge utsettes for diskriminering på rasistisk grunnlag. Staten er med på å oppebære rasismen ved sin innvandringsstopp. Rasismen begrunnes gjerne med at «innvandrerne tar jobbene våre». Men innvandrerne har på ingen måte skylda for kapitalismens kriser og arbeidsløshet — det er innebygd i systemet.

Rasismens grunnlag er forholdet mellom nasjonene i verden. Det fins imperialistiske land, bebodd av undertrykkernasjoner. Og det fins halvkoloniale, underutvikla land, bebodd av undertrykte nasjoner. De folkeslagene som rammes av rasismen, står i en økonomisk underlegen stilling i verden. Rasismen skyldes den urettferdige økonomiske verdensordning: imperialismen.

— Samefolket

(Det henvises til AKP(m-l)s sameprogram)

e) Natur og miljø under kapitalismen

... (Programdelen om dette emnet bør inn her. Forslagsstillerens anmerkning) ...

3. Oppsummering

Mange forhold i Norge gjør livet vanskeligere enn det behøvdde å være, og det er ingen virkelig likhet. Noen av skjevhetene kan ret-

tes på, mens andre er innebygd i selve kapitalismens vesen. Kapitalismen trenger avløsning!

Hva kan sosialismen gjøre med dette?

Sosialismen betyr først og fremst to endringer: ei ny statsmakt, og nye økonomiske forhold. Det legger grunnlaget, skaper mulighetene for de nødvendige forandringer. F.eks. vil boligspekulasjon kunne bekjempes effektivt: Staten vil ikke lenger være boligspekulantenes stat, men de husløses stat! Produksjon for folkets behov — ikke for maksimal profitt — vil gjøre slutt på behovet for å flytte på folk til stadighet. Det kan legges mer vekt på landbruket, og folk kan flytte tilbake til sine landsdeler. Kvinnenes fulle deltakelse i produksjonen vil endre deres stilling i samfunnet. Når imperialismen er slått over hele verden, vil også grunnlaget for rasismen være vekk. Alt dette er muligheter som sosialismen åpner, og som er stengt i et kapitalistisk samfunn. Men erfaringene hittil har vist at det er en svært vanskelig oppgave å skape et godt, sosialistisk samfunn.»

Becky

Kapittel 8

Kapitalismen i Noreg

Kapitalismens gjennombrudd i Norge

Det mangeler innledning om kapitalismens gjennombrudd. Bruk innledninga fra 76-programmet (kapittel 10 a) som grunnlag, men det må pyntes på.

J.L.

Forslag til endring av kapittel 8 pkt. b) i Framlegget. Dette endringsforslaget svarer til kapittel 13 i forslag til ny struktur fra Becky. (Se side 000.)

Red.

«Klasseanalyse, hvem er venner og fiender?»

«Klasser er store grupper av mennesker som skiller seg fra hverandre ved den plass de inntar i et historisk bestemt system for den samfunnsmessige produksjon.

a) etter sitt forhold til produksjonsmidlene (for det meste nedlagt og formulert i lover)

b) etter sin rolle i den samfunnsmessige organiseringa av arbeidet og følgelig måten å oppnå sin andel i den samfunnsmessige rikdom som de rår over og

c) størrelsen av denne andelen.

Klasser er grupper av mennesker av hvilke noen kan tilegne seg arbeidet til en annen

klasse takket være den forskjellige plass de inntar i et bestemt system for samfunnsøkonomien.»

Lenin

Helt fra slaveeiersamfunnet og til idag, har historien dreid seg om klassekamp. Slik er det også i dag. I Norge er borgerskapet den herskende klassen. Men proletariatet er den overlegent største av klassene. Småborgerskapet står i en mellom stilling. Meningen med klasseanalysen er å klargjøre styrkeforholdene og avgrense de forskjellige klassene. Det fins også viktige skiller innafor hver enkelt klasse. Hvilken klasse et menneske tilhører, er avgjørende for hvordan det vil stille seg i de avgjørende kampene i samfunnet.

Borgerskapet

Borgerskapets grunnlag er utbytting av lønnsarbeid. Klassen er mektig i kraft av at den eier og kontrollerer produksjonsmidler. Det er underordna om utbyttinga skjer gjennom et privat firma, et aksjeselskap eller en statsbedrift. Det avgjørende er at de som eier eller rår over kapitalen, utbytter andre mennesker. Derfor rekner vi både de små og mellom store kapitalistene til borgerskapet, såvel som de private monopolborgerne og byråkratkapitalistene i toppen på statsbedriftene.

Borgerskapet er *en* klasse som lever av kapitalistisk utbytting av arbeiderklassen, og derfor er det fiende av revolusjonen. Men innenfor borgerskapet er det monopolborgerskapet som dominerer. Borgerskapets diktatur på det stadiet det er i Norge, har *form* av et monopolkapitalistisk diktatur. Toppene i industri, bank/forsikring og stat, er borgerskapets eksekutivkomite. De mindre kapitalistene er interessert i at kapitalismen opprettholdes, men de er ikke sjøl maktutøvere. Monopolkapitalistene sikrer seg *ekstraprofitt*, bl.a. på bekostning av de mindre kapitalistene. Det er derfor en tendens til at disse går under i konkurransen. Men endog under den mest monopoliserte kapitalismen oppstår det mindre kapital igjen, bl.a. som del-leverandører til monopolene.

Som herskende lag innen borgerskapet, har monopolborgerskapet visse trekk av å være egen klasse i forhold til resten av borgerskapet. (Råderett over finanskapitalen, statsmakta m.m.). Men motsigelsene innen borgerskapet er som regel underordna i forhold til enheten, og underordna motsigelsen mellom borgerskapet og proletariatet.

Ved siden av kapitalistene i industri, transport, handel, finans, statsbyråkrati osv., hører også spissen blant de intellektuelle, de rike bøndene og de kapitalistiske fiskebåtrederne med i borgerskapet. På grunn av at

mengden av dyrkbar jord er begrensa, gir jordeiendom opphav til *grunnrente* på all dyrka mark. I tillegg oppnås *differensialrente* på de gårdene som har god jord og drives mest rasjonelt. De rike bøndene kan dermed hope opp kapital. De er kapitalistiske bønder sjøl om de ikke alle nytter lønnsarbeid. Landbruksmonopolet spiller en særlig rolle som kapitalist, ettersom det har monopol på omsetning og videreforedling av landbruksvarer.

Proletariatet

Arbeiderklassen er eiendomsløs, dvs. den eier ikke produksjonsmidler. En arbeider er en som lever av å selge sin arbeidskraft. «Av alle klasser som i dag står mot borgerskapet, er bare proletariatet en virkelig revolusjonær klasse. De andre klassene sykner hen og går under i og med at storindustrien er kommet, men proletariatet er storindustriens kjerneprodukt.» (Marx/Engels) «Borgerskapet har ikke bare smidd de våpen som bringer det selv døden (dvs. krisene), det har også frembragt de menn som skal bruke disse våpnene — de moderne arbeiderne *proletarene*.» Arbeiderklassens historiske oppgave er å knuse den kapitalistiske staten og grunnlegge sosialismen, det vil si proletariatets demokratiske diktatur.

Hvilke grupper tilhører arbeiderklassen: Arbeiderne i industri, bygg, anlegg og transport. Skog- og landarbeidere, eiendomsløse fiskere. De laveste delene av funksjonærer og tjenestemenn i handel, kontor, samferdsel og tjeneste. Kjerneproletariatet er arbeiderne i storindustrien. Kontorfunksjonærer og andre hører til klassens ytterpunkter.

Proletariatet har interesse av enhet og samhold. Men situasjonen i 1980 er at proletariatet står politisk splittet. De borgerlige arbeiderpartiene har oppslutning av størsteparten av arbeiderklassen. For kommunistene står derfor i dag arbeidet med å samle ar-

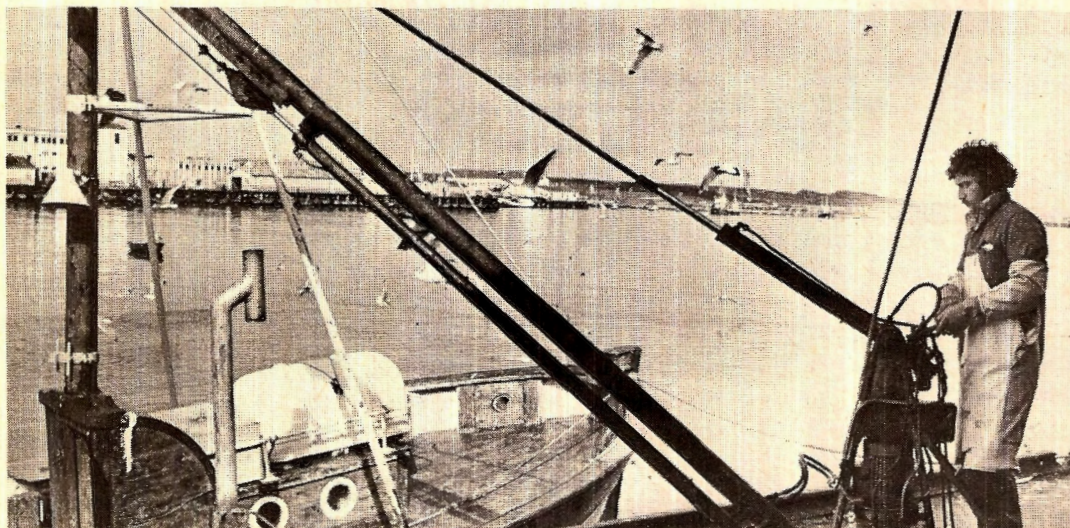
beiderklassen politisk, i første rekke — foran f.eks. arbeidet med å bygge opp klasseallianser.

Småborgerskapet

Denne klassen utgjøres egentlig av dem som lever av eget arbeid på egen eiendom. Dvs. de lever dels ved sitt arbeid, dels ved en eiendom. Men også andre grupper står i en liknende mellomstilling mellom de to hovedklassene. Vi rekner også dem til småborgerskapet. Småborgerskapet kan ikke beherske et samfunn. Dets skjebne er knyttet til utfallet av kampen mellom de to hovedklassene. Store deler av småborgerskapet kan spille en viktig rolle i kampen for sosialismen. Men småborgerskapet som helhet kan ikke være noen drivkraft i omdanninga av samfunnet, og de har tendens til å være prega av vakling og ustabilitet. I kampen for revolusjonen er det viktigst for arbeiderklassen å knytte til seg småbøndene og fiskerne, dernest de småborgerlige mellomaga og intellektuelle i lavere stilling, som ikke står så fjernt fra arbeiderklassen. De gruppene som står arbeiderklassen fjernest, er det en oppgave å nøytralisere, så de i minst mulig grad allierer seg med borgerskapet.

Avgrensning av småborgerskapet

a) Småborgerskapet i landbruk og fiske. Småborgerskapet i landbruket er de familierne som lever av eget arbeid på egen gård. De øverste delene utnytter i en viss grad arbeidskraft. De best stilte greier å akkumulere (hope opp) kapital, og går etter hvert over til borgerskapet. De mellomste har noen gode år med overskudd, men må tære på det i de dårlige åra. De forblir i småborgerskapet. Den fattigste gruppa går underskudd det ene året etter det andre, og må selge og flytte, eller påta seg lønnsarbeid på si'. Mange tusen småbondefamilier har måttet gå fra gården etter krigen, pga. strukturrasjonaliseringa i

landbruket — dvs. overgang til mer mekanisk drift som nødvendiggjør større bruk. Tilsvarende grupper fins blant fiskerne.

b) Småborgerskapet i industri, håndverk, handel og transport

Dette er familier som eier en butikk, et agentur, et verksted e.l. som de driver sjøl. Noen av den utbytter arbeidskraft i en viss målestokk. Felles for dem er at de ikke kan leve av utbytting. De som forsøker å komme opp i borgerskapet, vil i de fleste tilfelle ikke lykkes pga. gjeld, hard konkurranse m.m. Småborgerskapet i disse gruppene lar i stor grad borgerskapet lede seg. Dels er de organisert sammen med borgerskapet. Det fins eksempler på at folk fra denne gruppa har kjempet sammen med arbeiderklassen mot interessene til borgerskapet. Men bevegelser blant dem får lett et reaksjonært innhold.

c) De intellektuelle, de mellomliggende funksjonærene og innehaverne av de «frie yrker».

Flertallet av de intellektuelle, fra skolelærere og oppover, står i ei stilling som har et småborgerlig preg. Men de intellektuelle utgjør ikke noen klasse. De er et sjikt som er oppstått med atskillelsen av åndsarbeid og kroppsarbeid. De intellektuelle har visse fordeler framfor arbeiderne, sjøl om de laveste delene av dem lever et liv som ikke skiller seg så svært mye fra arbeiderklassens liv. De intellektuelle er preget av arbeidet de utfører, som ofte er knytta til borgerskapets interesser. De øverste lagene av intellektuelle har en slik rolle i samfunnets organisering at de er borgere sjøl.

Det store flertallet av funksjonærer med en viss utdanning, må også reknes til småborgerskapet. De øverste delene av funksjonærer og tjenestemenn hører derimot til borgerskapet. De tar del i og organiserer utbytting av arbeiderklassen.

Leger, advokater, arkitekter og liknende med egen praksis, hører til småborgerskapet, for de flestes vedkommende. Det er en økende tendens til at disse gruppene blir statsansatte. Men det gjør dem ikke til arbeidere, de har omtrent samme forhold som før. Det fins også et borgerskap innen de frie yrker, det er de som kan hope opp kapital ved at de har flere ansatte, eller de kan ta særlig høye honorarer.

Andre grupper og lag

a) halvproletariatet.

Det er småprodusenter, særlig i fiske og landbruk, som er lønnsarbeidere en del av året. Det er de avhengig av for å få endene til å møtes. De tar anleggsarbeid, skogsarbeid

eller sesongpreget industriarbeid. De er proletariatets nærmeste forbundsfeller.

b) Filleproletariatet.

Det er mennesker som lever på bunnen av samfunnet, under de egentlige klassene. Det er folk som ikke er i stand til å arbeide på grunn av alkohol eller stoff. Det er prostituerte og kriminelle. Myndighetene ønsker å fortie dette sjiktet, som lever i forskjellig slags sosial nød. Av filleproletariatet er det en del som ligger nær proletariatet. De har mer eller mindre jobb og noe større motstandskraft. Politisk har filleproletariatet trekk til felles med småborgerskapet: de deler deres tendens til vakling. Noen vil kunne mobiliseres for proletariatet, andre for borgerskapet.

Hva skal klasseanalysen brukes til?

AKP(m-l) arbeider for en sosialistisk omveltning i Norge. Det kan ikke skje annet enn ved massenes kamp. «All historie er historien om klassekamp.» (Marx/Engels). Det gjelder å analysere hvordan de forskjellige klasser og grupper kan komme til å stille seg i kampen om samfunnsmakta — ut fra sin stilling.

Revolusjonens hovedkraft: Proletariatet

Allierte: Halvproletariatet og deler av småborgerskapet

Reserver: Andre deler av småborgerskapet, deler av filleproletariatet

Hovedmotstander: Borgerskapet, anført av monopolborgerskapet.

Deres allierte: Det imperialistiske verdenssystemet

Begrensninger ved klasseanalysen

Det er feil å tro at skillet mellom progressive og reaksjonære standpunkter i alle saker følger klassekillene. Et eksempel var at deler av borgerskapet tilknyttet DNA var for sjølbestemt abort. Mens den overveiende delen av aktive kristne, fordelt på alle klasser, var imot. Når det gjelder den progressive kampen for å bevare natur og miljø, er det snarere studenter og andre intellektuelle som har gjort den største innsatsen, enn proletariatet. En må ikke bare støtte seg på klasseanalysen, men må analysere de viktige sakene som kommer opp, hver for seg. Hvem tjener, hvem taper? Hvem er faktisk opptakt av disse sakene?»

Becky

Stryk siste avsnitt i kapittel 8, pkt. b) II «Småborgarskapet i handel, småproduksjon, håndverk, transport». I staden: «Politisk skil dei seg frå småborgarskapet i landbruket ved at fleire av dei er lydige tenarar for borgarskapet. Dei er dels organiserte saman med borgarskapet. Det finst døme på at

delar av denne gruppa har kjempa mot interessene til borgarskapet og monopola.»

F.A.

Om filleproletariatet

Stryk setninga «Dette er eit rotnande sjikt på botnen av samfunnet» som står først i avsnittet om filleproletariatet i kapittel 8, pkt. c)

O.S.

grunnlaget for en omfattende kvinneundertrykking, kvinnene blir annenrangs i samfunnet.

I det kapitalistiske Norge har kvinnene oppnådd de fleste formelle samfunnsrettigheter, og hun er også trukket inn i samfunnsmessig produksjon i en viss utstrekning. Kapitalismen har også frambragt de midlene som skal til for å gi kvinnene reell likestilling, som høyt teknologisk nivå i produksjonen, muligheter til rasjonalisering av husarbeidet

Kapittel 10

Anna underkuing i det kapitalistiske Noreg

Eget kapittel om kvinneundertrykking

Jeg foreslår at det kapitlet som står om kvinneundertrykking strykes i sin helhet og krever at det blir erstatta med et kapittel der kvinneundertrykkinga i Norge i dag blir analysert og der det ihverfall blir *forsøk* på å presentere en politikk på kvinnekampen.

Heidi

«Kamp mot all kvinneundertrykking — for frigjøring av kvinnene»

Nytt forslag til prinsippprogrammets del om kvinneundertrykking.

I alle classesamfunn blir kvinnene dobbelt undertrykt, som klasse og som kjønn. Som kjønn er hun stengt ute fra den samfunnsmessige produksjonen og bundet til privat husarbeid og omsorg i familien. Dette er og samfunnsmessig ansvar for ungene i daghjem og fritidshjem. Likevel har kvinnene ikke oppnådd virkelig likestilling. Mangel på

arbeidsplasser og daghjem og tradisjonell ideologi lenker fortsatt kvinnene til familien. I samfunnslivet har de fortsatt en særstilling og er annenrangs borgere. Det er få kvinner i ledende posisjoner i arbeidsliv og politikk, kvinnene har sine egne områder i yrkeslivet, i kulturen og i idretten, og innsatsen hennes vurderes lavt. Kvinnekroppen selges i prostitusjon, pornografi og reklame. Vold mot kvinner er utbredt, men blir likevel ikke sett på som noe alvorlig samfunnsproblem.

Kapitalen profitterer på kvinneundertrykkinga. Den utnytter kvinnes særstilling i samfunnet til å gjøre henne til en nødvendig reservearbeidskraft i det kapitalistiske systemet. I arbeidslivet får hun de tyngste, mest rutinemessige og dårligst betalte jobbene, og hun holdes fast i egne kvinneyrker. Hjemme utfører hun nødvendig omsorgsarbeid overfor barn, syke og gamle — gratis. Kapitalen har aldri skaffet nok arbeidsplasser til menn, og vil heller ikke kunne gjøre det til kvinnene. Behovet for størst mulig profitt hindrer at midler som fremmer kvinnefrigjøring blir tilgjengelig for alle. Kvinneundertrykkinga vil bestå så lenge det er kapitalisme.

Frigjøring av kvinnene er ikke mulig før kvinnene tar del i den samfunnsmessige produksjonen på lik linje med menn, og før familien oppløses som en økonomisk enhet der

kvinnen er avhengig av mannen og ungene er foreldrenes private ansvar. Sosialismen vil legge grunnlaget for en frigjøring, fordi det frigjør produksjonsmidlene fra det kapitalistiske anarkiet og innfører en samfunnsordning bygget på virkelig likeverd og demokrati for flertallet. Men også under sosialismen må kvinnene fortsette kampen for full likestilling. Den må rettes mot alle privilegier, alle borgerlige familieroller og all påvirkning fra kapitalismens og imperialismens råtne kvinnesyn.

AKP(m-l) støtter kvinnes kamp mot all kvinneundertrykking, for fulle demokratiske rettigheter, for likestilling og likeverd og for frigjøring. Kampen må bygge på solidaritet med frigjøringsbevegelser og andre som slåss mot imperialismen og undertrykking, og også på solidaritet mellom undertrykte kvinner og menn. Samtidig må den reise skarp kritikk mot all kvinneforakt og mot menns privilegier og undertrykking av kvinner i familien og i samfunnet. Kampen må også føres mot den tradisjonelle kvinneverden og mot alle forsøk på å glorifisere husslaveri, tvungen privat omsorg og økonomisk og sosial avhengighet.

Historisk erfaring viser at kvinnene er en viktig ressurs for revolusjonen. Kvinnene som er dobbelt undertrykt, blir også en ekstra kraft i kampen mot undertrykkerne. Ingen revolusjon vil kunne seire hvis ikke flertallet av kvinnene aktivt støtter den. Derfor er det en oppgave av strategisk betydning for partiet å støtte kampen mot kvinneundertrykkinga og mobilisere kvinnene til kamp mot all undertrykking og for sosialismen.

G.H.

«Formelle» og «reelle»

«... dagheimar, moderne hushaldningsreiskapar osv. ...» er vel ikke *formelle*, men tvert om høyst reelle tiltak. Ordet «formelle» bør skiftes ut med f.eks. «praktiske og tekniske».

Alfred

Nasjonal underkuing

I kapittel 10 om «Den nasjonale underkuinga» står det i 2. avsnitt at «Den nasjonale underkuinga kjem og til uttrykk gjennom underkuinga av ulike nasjonale minoritetar». Er det riktig å plassere alle utenlandske arbeidere som «nasjonale minoritetar»? Jeg foreslår at denne setninga strykes.

Alfred

Om homofili

Jeg foreslår følgende avsnitt inn i forslaget til prinsippprogram for AKP(m-l), del III, kapittel 10

Homofili. Homofile har til alle tider blitt undertrykt og diskriminert på grunn av sin seksualitet. Dette er ikke noe særegent fenomen ved det moderne kapitalistiske samfunnet, det har funnet sted i alle tidligere samfunnsystem, og i sosialistiske samfunn, Sovjet og Albania, f.eks. Undertrykkingen av homofile skjerper seg når det er krisetider. I Nazi-Tyskland var homofile noen av de første som ble internert.

Lesbisk situasjon er helt spesiell fordi lesbiske blir undertrykt både som kvinner og homofile. Lesbisk kamp må ses på som også en viktig del av den allmenne kvinnekampen.

Homofile og heterofile må kjempe sammen mot alle former for undertrykking og diskriminering av homofile. Vi kjemper for at alle homofile skal ha krav på fullstendige juridiske og sosiale rettigheter uten å bli utsatt for noen former for undertrykking.

Organisert homofil kamp er nødvendig overfor ethvert samfunnssystem så lenge denne målsetningen ikke er oppfylt.

AKP(m-l) støtter aktivt opp om de homofile organisasjonenes kamp for sine rettigheter. Begrunnelse: Som jeg sier innledningsvis, så er og blir homofile undertrykt i ethvert samfunnssystem, også de sosialistiske samfunn. I Kina har jeg ikke fått brakt på det rene om det er *forbud* mot homofili, men kineserne hevder at homofili ikke eksisterer der. Jeg mener det er viktig at AKP(m-l) er blant de som går i spissen for å kjempe mot undertrykkinga av homofile. Det er også viktig at vi viser at vi tar oppgjør med det feilaktige synet på homofili som står i store deler av resten av den kommunistiske bevegelsen.

Sven E.

Kapittel 11

Det norske statsapparatet

Snylterstat

Avsnittet i 76-programmet «Den norske staten er ein snylterstat. Han aukar det uproduktive byråkratiet, men samstundes skjer han ned på avsetningane til sosiale fønd» må innarbeides i kapittel 11 om staten, f.eks. som nest siste avsnitt. Kapittel 14 i 76-programmet bør også inn i det nye.

B.

Del V

Kommunistane og klassekampen under kapitalismen

Kapittel 18

AKP(m-l)s line for dei store hovedområda for dagskampen

Kampen mot øyding av natur og livsmiljø. Endringsforslag til kapittel 18, pkt. b)

I naturen går det føre seg ein stadig kamp mellom naturen og menneska. Uvettige eller kortsynte inngrep slår attende på menneskesamfunnet. Historia har tallause døme på dette — under alle samfunnsformer. Difor må arbeidarklassen kjempe for fornuftig forvaltning av livsgrunnlaget, slik at ikkje naturressursar og livsmiljø blir øydelagde. Samstundes må denne forvaltninga bygge på solidaritet med folka i den tredje verda og slektledda som kjem seinare.

Dei viktigaste områda innan natur- og miljøvern i Norge i dag er: *oljepolitikk, energipolitikk, vassdragsutbygging, atomkraftspørsmålet, jordbruk og fiske. Arbeidsmiljø, bomiljø og trafikkutvikling* er og viktige områda.

Under kapitalismen tyder utviklinga av produktivkreftene samstundes auka fare for øydelegging av naturen og det menneskelege miljøet. Kapitalistane, og særskilt monopolkapitalistane, nyttar enormt kraftige produktivkrefter berre for å få størst mogleg profitt. Profitten kan skruvast i veret gjennom sløsing med naturleg råmateriale som monopola får billeg eller gratis. Døme på dette er luft, vatn og jord, og ved utslepp av avfall, varme osb. som får skadeverknader som monopola slepp å betale for.

Dei veksande problema med øydelegging av natur og miljø, er eit uttrykk for den skjerpa motseiinga mellom den samfunnsmessige karakteren til produktivkreftene og dei private kapitalistiske eigedoms- og tileigningstilhøva. Under kapitalismen eksisterer det ei reell motseiing mellom produksjonshensyn og vernehensyn. Dette er eit hovudområde der kommunistar i Norge må ha ein politikk. I svært mange høve er det ei eller anna motseiing mellom arbeidsplassar og miljøvern — t.d. i aluminiumsindustrien. Den makta kapitalistane har i det at dei eig arbeidsplassane, gjer at dei kan tvinge arbeidare til å godta store miljø-øydeleggingar for

ikkje å miste arbeidet sitt. Oljeutvinninga i Nordsjøen er eit bra døme på dette. På kort sikt tyder den gigantiske utvinninga auka profitt, men og nye arbeidsplassar. På lang sikt tyder det tapping av ein viktig naturressurs og tap av arbeidsplassar i både primærnæringane og oljeverksemda (når utvinninga stoggar).

Øydelegging av natur og menneskeleg miljø får økonomiske skadeverknader, men det er ikkje den einskilde kapitalisten som må betale. Mange skadeverkander har dessutan ein karakter som ikkje kan målast i pengar. Sosialismen er ein føresetnad for å få til ei løysing på natur- og miljøproblema. Samstundes er det viktig å vere klar over at sosialismen i seg sjølv ikkje er nokon garanti for at krava blir innfridde og problema blir løyste. Natur- og miljøvernarbeidet må først vidare under sosialismen, fordi det dreier seg om korleis striden mellom menneska og naturen skal utvikle seg.

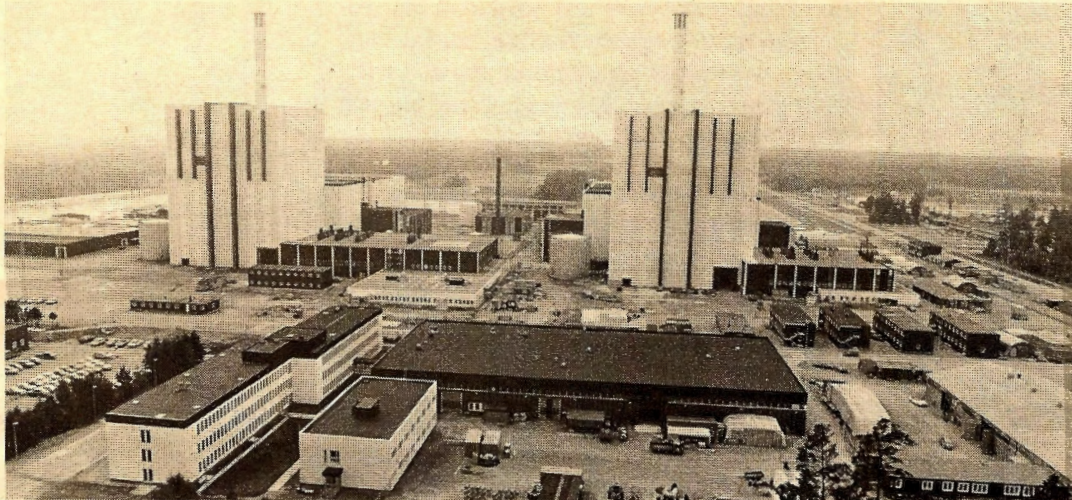
Kommunistane si stilling til dei viktigaste miljøspørsmåla.

Sjølvsbergning: Sjølvsbergning er ein føresetnad for politisk og økonomisk uavhengighet av utlandet. Det er naudsynt med ei allsidig utnytting av ressursane i Norge for å stå imot boikott og politisk press — og for å unngå for store skadeverknader av konjunkturedgangar på verdsmarknaden. Sjølvsbergning er dessutan og ein livsviktig del av beredskapen mot krig.

Sjølvsbergning sikrar arbeidsplassane i primærnæringane, i tekstil-, konfeksjon- og skotøyindustri. Bare gjennom sjølvsbergning kan ein hindre at ressursar vert øydelagde eller liggjande brakk. Bare ein sjølvsbergingsøkonomi kan sikre eit spreidd bosettingsmønster og ein allsidig produksjon i alle delar av landet.

Norsk sjølvsbergning vil ikkje lenger gjere det naudsynt med import av matvarer o.l. frå land i den tredje verda som sjølv har for lite mat. Sjølvsbergning er ein måte å syne solidaritet med kampen til folka i den 3. verda mot imperialismen si rovdrift på ressursane deira.

Energi. Energiveksten i Norge kan ikkje halde fram utan at lagerressursar vert øydelagde, viktige matressursar går tapt — eller ved at framtidigenerasjonane blir livsfarleg truga av atomkraftverk. Billeg energi er viktig i norsk økonomi, men i dag vert han ikkje nytta til å skape arbeidsplassar — tvert om. Rasjonalisering tyder ofte at elektrisk kraft går i inn i staden for menneskeleg arbeidskraft. Det er heller ikkje nokon eintydig samheng mellom vokster i energiforbruket og økonomisk vokster. Den økonomiske utviklinga går føre seg på mange område, men

energitilførsel er viktig berre for nokre av desse.

Atomkraft er ikkje noko brukbart alternativ. I tillegg til tryggleik- og avfallsproblema, vil innføring av atomkraftverk føre med seg auka grad av kontroll. Vi vil få eit samfunn med auka grad av registrering, overvaking og personkontroll. Vi må ikkje gjere oss avhengige av denne energiforma. I Norge bør difor voksteren i energiforbruket stogge.

Olje. Staten legg opp til eit utvinningstempo som ligg mange gonger over det norske forbruket. Dette vil føre med seg at dei påviste reservane vert oppbrukte på få generasjonar. Meir enn 100 000 arbeidsplassar innan jordbruk, skogbruk, fiske, bergverk og industri skal leggjast ned fram til år 2000. Dette er det alvorlegaste angrepet på norsk sjølvberging til no.

Oljesølet frå utvinningsplattformane uroar livet i havet. I tillegg har ein fåren for blow-out, som kan få katastrofale verknader. Arbeidsmiljøet i petroleumsverksemda er både helse- og livsfarleg. Ei lang rekke dødsulykker har synt at vernetiltak er svært mangelfulle. I oljepolitikken må AKP(m-l) reise krav om betre tryggleik, lågare utvinningstempo — og seie nei til eikvar ny blokktildeling.

I Norge har natur- og miljøvernørsla utvikla seg til ei viktig politisk kraft. Utvekstar som rettar seg mot teknologi og industri i seg sjølv har kome i bakgrunnen. Natur- og miljøvernørsla fører i dag ein i hovudsak rett og innsiktsfull kamp mot kapitalismen og imperialismen sine verste skadeverknader. Rørsla er sær samsatt og famnar breidt, og ho gjer at konflikten mellom staten og monopola og vanlege folk vert tydeleg for mange menneske. Det er viktig for AKP(m-l) å stø og samarbeide med natur- og miljøvernørsla, lære av ho, ta del i ho og utvikle ho vidare. Det er viktig for kommunistar å utvikle ei rett line for denne kampen, for di han gjeld sjølv livsgrunnlaget. Samstundes

må kommunistane syne dei andre miljøvernaktivistane at berre sosialismen kan sikre at dei når måla sine.

Miljøvernaktivistar

Kampen for å bedre det menneskelige miljø og bevare naturen og naturressursene

Nytt forslag til kapittel 18, pkt. b).

Etterhvert som kapitalismen utvikler seg vil rovdifta på naturen og naturressursene tilta, også innanfor landegrensene til de imperialistiske landene. Den økende rovdifta i den imperialistiske landene, først og fremst innan energisektoren, har ført til sterke reaksjoner blant befolkninga. Som et kommunistisk parti skal AKP kjempe mot den monopol-kapitalistiske utbyttinga av både folk og ressurser.

AKP vil arbeide for størst mulig sjølvberging av livsmiddel her i landet både under kapitalismen og under sosialismen. Høy grad av sjølvberging er viktig av hensyn til bostrukturen, vanlige folks kår og landets sårbarhet overfor utlandet. Det er dessuten spesielt viktig i ei førkrigstid og med tanke på en framtidig krigssituasjon i Europa.

AKP mener at grunnlaget for ødeleggelsen av naturressursene og det menneskelige miljø er kapitalismen. Det er derfor ei stor oppgave for partiet å vise at de grunnleggende problemene i natur og miljø bare kan løses ved at folket tar over produksjonsmidlene. Og det er viktig å vise at bevegelsen rundt disse spørsmålene objektivt arbeider for at sosialismen er nødvendig.

Sosialismen er grunnlaget for å løse disse problemene, men den vil ikke løse dem automatisk. AKP går inn for at bevaring av naturen og naturressursene, og ei forbedring av det menneskelige miljø skal ha en sentral plass i den sosialistiske oppbygginga.

AKP ser derfor på miljøkampen ikke bare som en klassekamp mot monopolkapitalens

profittjakt, men også som en kamp for livsgrunnlaget til de framtidige generasjoner og den framtidige sosialismen.

K.

Kapittel 19

AKP(m-l)s linje for den politiske kampen under kapitalismen

For støtte til AKP(m-l) — mot kollektivt medlemskap

Avsnittet i kapittel 19, pkt. a) som begynner med «Under norske forhold kjemper kommunistane mot at fagforeningane ... einsidig seia at dei stør eitt parti ... stør DNA i val eller med pengar» strykes. Isteden skal det stå: «Kommunistar kjemper for at fagforeningene skal ta stilling til partiets politikk og for å få støtte til partiet men vi er imot kollektivt medlemskap i noe politisk parti, også AKP(m-l)

M.R.

Vurdering av arbeideraristokratiet må med

Arbeideraristokratiet nevnes ikke i det hele tatt i forslaget til nytt program. Dette er en feil. Arbeideraristokratiet er et sjukt som eksisterer, objektivt, i det norske samfunnet. Kapittel 10 i 76-programmet, avsnittet om arbeideraristokratiet, tas inn i det nye programmet, med følgende tillegg helt til slutt: «På den andre sida oppmodar me alle kommunistar og progressive til å arbeida aktivt og ta tillitsverv i fagrørsla og andre masseorganisasjonar.»

—jo.

AKP(m-l) og fagforeningene

Endringsforslag til kapittel 19, pkt. a).

AKP(m-l) er arbeiderklassens fortropp og dens høyeste form for klasseorganisering. Men for å ivareta sine kortsiktige og langsiktige interesser skaper arbeiderklassen også andre organisasjoner. Den viktigste type av sånne andre organisasjoner er *fagforeningene*. LO organiserer i dag over 700 000 fagorganiserte. Og i tillegg kommer noen hundre tusen i forbund utafor LO.

I den daglige klassekampen i kampen for sosialismen er det av avgjørende betydning at AKP(m-l) evner å få oppslutning om politikken sin fra fagforeningene. For å sette arbeiderklassen i bevegelse må fagforeningene settes i bevegelse. Derfor vil alltid arbeidet med

fagforeningene være et hovedområde for AKP(m-l)s virksomhet. AKP(m-l) vil arbeide aktivt, målbevisst og tålmodig for at partiet får fagforeningenes tillit og at partiet blir den ledende krafta i fagforeningene.

Fagforeningenes grunnleggende oppgave.

At AKP(m-l) går inn for å spille en ledende rolle i fagforeningsarbeidet, betyr ikke at fagforeningene blir partiforeninger eller på annen måte organisatorisk underlagt AKP(m-l). Dette er et spørsmål om tillit, noe som partiet må vise seg verdig til gjennom sin politikk og faglige linje. Det er en tillit som partiet må vinne på nytt og på nytt. AKP(m-l) avviser alle ideer om å overta den type maktmisbruk som DNA nå driver gjennom kollektivt medlemskap, pengetapping o.l.

AKP(m-l) anerkjenner fullt ut fagforeningenes egenart og organisatoriske sjølstendighet, at de er organisasjoner som fatter sine egne vedtak på demokratisk vis. Fagforeningene er, og må alltid være, forskjellige fra partiet. Fagforeningene tar i prinsippet opp alle som medlemmer, uansett politisk oppfatning eller meningsforskjeller ellers.

Dannelsen av fagforeninger betydde et stort framskritt for arbeiderklassen. Enkeltvis er arbeiderne nødt til, hver for seg, å forhandle med kapitalisten om lønns- og arbeidsforholda. Samlet, i fagforeninger, blir de i stand til å tvinge kapitalisten til bestemte lønns- og arbeidsbetingelser. På denne måten har arbeiderne klart å mildne konkurransen seg i mellom.

Denne kollektive kampen for arbeidernes umiddelbare interesser, særlig kampen for lønns- og arbeidsforholda er fagforeningenes grunnleggende oppgave. AKP(m-l) anerkjenner fullt ut denne oppgavas avgjørende betydning for arbeiderklassen og vil av alle krefter delta i kampen for at den skal bli mest mulig framgangsrik.

Gjennom arbeidet i fagforeningene og i kampene mot klassefienden er det også skapt en mulighet for at arbeiderne i masseomfang lærer samhold og solidaritet, lærer hvem som er venn og hvem som er fiende, lærer om politikk og organisering. På denne måten er fagforeningene viktige som skoler. Særlig viktig er streikekampen. Lenin kalte streiken «en skole i krigen» der arbeiderne ofte gjennom noen dager, uker eller måneder lærer mer om politikk og organisering enn gjennom mange år ellers.

Den økonomiske kampens begrensing.

Det er helt riktig og nødvendig at fagforeningene fører den økonomiske kampen mot borgerskapet og staten. Samtidig har denne kampen sin begrensing. Framskritt som er oppnådd kan raskt bli fratatt arbeiderne

gjennom tiltak fra borgerskapet og staten. Varige, trygge og gode arbeidsforhold er ikke mulig å oppnå under kapitalismen.

AKP(m-l) tar derfor avstand fra alle ideer om at fagforeningene bare skal engasjere seg i saker som er direkte knytta til medlemmenes lønns- og arbeidsforhold. Fagforeningene må bli aktive motstandssentra som engasjerer seg i mange former for kamp mot den kapitalistiske utbyttinga og undertrykkelsen. Fagforeningene må utvikle samholdet og støtten til andre arbeidere og undertrykte, både her i landet og i resten av verden.

Varige forbedringer for arbeiderklassen kan bare oppnås under sosialismen. Derfor må fagforeningene, samtidig som de kjemper

for at de skal fylle sin funksjon som tillitsmenn.

Dette systemet med pamperi og unødvendige privilegier er svært skadelig for fagforeningene og den faglige kampen. Det bidrar til å passivere medlemmene, det binder fagforeningene til kapitalens og statens interesser, og det hindrer demokratiet i å fungere.

Fagforeningene og fagbevegelsen trenger mange tillitsmenn på heltid, trenger tillitsmenn som kan ta seg fri kortere eller lengre tid for å utføre tillitsmannsarbeid. Men både størrelsen på privilegiene og antallet som mottar dem går i dag over alle grenser. AKP(m-l) vil arbeide aktivt mot alt pamperi og for at alle privilegier reduseres til det som

for bedre lønns- og arbeidsforhold, også følge Marx' oppfordring om «å skrive avskaffelsen av lønssystemet på sine faner».

Linjekamper i fagforeningene.

Så lenge det eksisterer borgerskap vil borgerlige ideer alltid vinne innpass i arbeiderklassen — også i fagforeningene. Ideene om classesamarbeid, «moderasjon og måtehold», «politisk nøytralitet», underkastelse under tvangslover og reaksjonære avtaleforhold vil alltid få talsmenn i fagforeningene fordi borgerskapet er mektig og rår over mange midler for å oppnå innflytelse.

Spesielt viktig for å spre borgerlige ideer og innflytelse er arbeideraristokratiet. I store deler av det faglige apparatet er det skapt et system av pamperi, byråkrati, unødvendige privilegier, jakt etter «bein», underdanighet og forakt for vanlige medlemmer. Mange tillitsmenn mottar lønn og annen form for «kompensasjon» som er helt unødvendige

er nødvendig for å fylle sin funksjon som tillitsmann.

AKP(m-l) vil aktivt motarbeide den skadelige innflytelsen som DNA-ledelsen har i fagforeningene og fagbevegelsen. Overalt der det er mulig går vi inn for å skifte ut sånne tillitsmenn som vil gjøre fagforeningene til underbruk av staten og som tar mer hensyn til «landets industri» (les borgerskapet) enn til medlemmenes interesser, og erstatte dem med tillitsmenn som i hvert fall i hovedsak, står for noe som er riktig og bra.

AKP(m-l) vil skarpt fordømme den virksomhet som de mest ekstreme høyreorienterte tillitsmennene i «NKP» og SV (dette gjelder slett ikke alle representantene for disse partiene) driver for å kamuflere DNAs bakstreverske rolle i fagforeningene.

AKP(m-l) vil aktivt motarbeide den farlige tendensen som fins til sosialimperialistisk infiltrasjon i fagforeningene. Vi er mot kollek-

tivt medlemskap i Sambandet Norge/Sovjetunionen.

AKP(m-l) er mot å gjøre linjekampene innad i fagforeningene til noen hovedsak for dem. Fagforeningenes viktigste oppgave er å kjempe for bedre lønns- og arbeidsforhold. Men der pampere og opportunistene av alle krefter hindrer at fagforeningene skal oppfylle sin viktigste oppgave går det ingen vei utenom et oppgjør med sånne krefter. I denne linjekampen er vi ikke for kuppmetoder, kommandering eller vedtak som strir mot flertallets ønsker. Vi er for å ta den tida som trengs og vi er overbevist om at før eller seinere vil det store flertallet av fagforeninger og fagorganiserte vinnes for AKP(m-l)s faglige linje.

Fagforeningene og bygginga av sosialismen.
Sjøl om den sosialistiske revolusjonen gjør slutt på den kapitalistiske utbyttinga, betyr ikke dette at fagforeningene mister sin betydning. Fortsatt vil det eksistere klasser og klassekamp, og fortsatt vil det eksistere et behov for at arbeiderne på organisert vis ivaretar sine velferdsinteresser. Fortsatt er det sånn at partiet trenger fagforeningene som sitt viktigste bindeledd til arbeiderklassen. Uten fagforeningene ville det være umulig å opprettholde proletarietets diktatur. Ja, fagforeningene må sjøl være en viktig del av proletarietets diktatur.

Fagforeningene må føre kontroll med alle sider av virksomheten i bedriftene, de må fungere som skoler i politikk, administrasjon og produksjon, de må være rekrutteringskilder for partiet, staten og bedriftsledelse og de må ivareta sin tradisjonelle oppgave med å verne om lønns- og arbeidsforholda.

At fagforeningene blir en del av proletarietets diktatur betyr ikke at de skal bli underlagt staten eller partiet. Fortsatt er det sånn at de må være organisatorisk uavhengige. De må fatte sine egne beslutninger på demokratisk vis.

T.M.

Del VI

Den sosialistiske revolusjonen

Kapittel 21

Den sosialistiske revolusjonen

Fredeleg revolusjon

Det siste avsnittet i kapittel 21, pkt. c) går ut. I staden kjem:

«Sjøl om AKP(m-l) slår fast at det arbeidande folket må vera førebudd på valdeleg opprør, inneber ikkje det at kommunistane er mot ei fredeleg utvikling av revolusjonen. Tvert om vil kommunistane i det lengste kjempe for å hindre dei reaksjonære i å utløyse eit blodbad. Så seint som 10/10 1917 skreiv Lenin i artikkelen «Revolusjonens oppgaver»: «Vår oppgave er å hjelpe til slik at alt blir gjort for å sikre «siste» sjanse for en fredelig utvikling av revolusjonen». Det er opp til reaksjonen om revolusjonen skal bli blodig eller ikkje. På den andre sida, viss dei reaksjonære går til borgerkrig, kan ikkje arbeiderklassen vike tilbake for noko offer i ein revolusjonær situasjon. Berre eit væpna folk har sjanse (og likevel små sjansar) til å tvinga fram ei eventuell fredeleg utvikling av revolusjonen.»

M.

Borgarskapet og maktovertaking

Framlegg til endring i kapittel 21, pkt. d): «I røynda er ikkje dette mogleg ... for det er ulovleg for arbeiderklassen å ta over produksjonsmidla til monopola» (16 liner) går ut. I staden kjem:

«Denne ideen uttrykker tru på at det norske monopolborgarskapet skal respektere parlamentarismen også i det tilfellet at verkelege sosialistar fekk fleirtal på Stortinget. Dette er berre ein særskilt variant av ideen om at borgarskapet vil gje frå seg makta frivillig.»

M.

Alle klasser og grupper mot monopolkapitalen?

Kapittel 21, pkt. f): Forslag om å sløyfe de første setningene fram til: «I byrjinga vil dei ...» I stedet settes inn:

«Ein sosialistisk revolusjon kan berre byrja som ei brei revolusjonær masserørsle som står i motsetning til monopolborgarskapet.»

G.

Del VII

Sosialismen, proletariatets diktatur og utviklinga til kommunisme

Kapittel 22

Sosialismen og proletariatets diktatur

Monopolkapitalisme eller imperialism

Til kap. 22 b). Her hersker begrepsforvirring. Kapitlet starter med «Under monopolkapitalismen ... «Monopolkapitalismen skiftes her, og andre steder i programmet, ut med det vitenskapelige begrepet *imperialismen*, som er det korrekte navnet på kapitalismens høyeste stadium.

P.A.

Den opphavelige betydning av staten

Setninga først i andre avsnitt i kapittel 22 c): «Dette er ikkje lenger ...» og dermed også ordet «for» i neste setning fjernes. Dette fordi den proletariske staten *er* en stat i den opphavelige betydninga av ordet.

P.A.

Nytt framlegg til kapittel 22, pkt. c). Proletariatets diktatur og proletarisk demokrati.

Statsforma under sosialismen er proletariatets diktatur. Dette er ikkje lenger ein stat i den opphavelige tydinga av ordet. For den sosialistiske staten er ikkje ein maskin som den vesle utbytarklassen nyttar til å underkua det overveldande fleirtalet av folket. Proletariatets diktatur er ein maskin som arbeiderklassen nyttar for å underkua eit lite fåtal av utbytтарar, medan det er demokrati for det overveldande fleirtalet av folket.

Den viktigaste oppgåva for proletariatets stat er å fremja produksjonen til beste for det arbeidande folket, tryggja demokratiet for fleirtalet, underkua utbytтарane og forsvare landet mot åtak frå framande imperialistmakter.

Arbeiderklassen kan ikkje bruka den statsmaskinen som er skapt under kapitalismen til dette. Denne statsmaskinen er knytt til borgarskapet og imperialismen med tusen band,

og vil ikkje fylgja ordrar frå ei sosialistisk regjering som representerer fleirtalet i landet. Difor må arbeiderklassen og folket knusa den gamle borgarlege staten, avvæpna og oppløysa den borgarlege hæren og den gamle statsbyråkratiet. Arbeiderklassen må oppretta eit nytt statsapparat som er lojalt mot det arbeidande fleirtalet i landet. Skal embetsmenn, offiserer o.l. frå den gamle staten arbeida for den nye sosialistiske administrasjonen, må dei vera lojale mot fleirtalet i landet og ikkje mot det gamle borgarskapet.

Kjernen i den nye sosialistiske statsmakta — som i alle andre statar — er våpenmakta. *Den sosialistiske våpenmakta kan delast i to. For det første må ein sosialistisk stat bygge på folkevæpning. For det andre treng ein sosialistisk stat eit moderne forsvar mot imperialistmaktene. Dette forsvaret må liksom alle andre statsinstitusjonar vere underlagt verkeleg arbeiderkontroll.* Den sosialistiske våpenmakta er retta berre mot framand imperialism, reaksjonære opprørarar og kriminelle valdsmenn.

Proletariatets diktatur må utviklast slik at statsmakta meir og meir mistar den formelt sjølvstendige stilling si «over samfunnet». Det må skje ved at fleirtalet av det arbeidande folket vert dregne inn i statsstyret på alle nivå. Etter kvart må meir og meir av statstenebli utført på arbeiderløn og utan særskilde fordelar samanlikna med anna arbeid, og tenestemennene må ta del i produksjonen ein del av tida.

Proletariatets diktatur kan berre vera ei sterk statsmakt som ikkje kan styrtast av indre reaksjon eller framande imperialistar, dersom han byggjer på verkeleg demokrati for det arbeidande folket.

Proletarisk demokrati vil seia at det arbeidande folket vel leiarar i staten og leiande tenestemenn, at det har rett til å kontrollera arbeidet deira og at dette verkeleg er mogleg, og dei kan trekkje dei attende gjennom demokratiske vedtak dersom dei gjer alvorlege feil.

Proletarisk demokrati vil seia verkeleg yttingsfridom og rett til politisk arbeid også på arbeidsplassar, i det militære, i skular og overalt elles. Det vil seia fridom for debatt og kritikk i kringkasting, presse, på veggaviser, offentlege møte osv. Kritikk vil også seia kritikk av politikken til regjeringa og lina til kommunistpartiet. Proletarisk demokrati vil seia *arbeiderkontroll* på alle plan i staten og verksemdene.

Dette krev at kommunistane dreg lærdom av desse negative røynsle. Ikkje minst i eit land som Noreg, der arbeidsfolk gjennom meir enn 100 år med hard strid har vunne viktige demokratiske rettar, er dette eit spørsmål som er avgjerande for om massane

vil få tiltru til sosialismen. Sjølv om ein ikkje på førehand kan seia kva form det sosialistiske demokratiet vil få i Noreg, er det ei viktig oppgåve for AKP(-l) å skape ein klårare teori for innhaldet i dette demokratiet.

På den eine sida må den sosialistiske staten sikra uavgrensa demokratiske rettar (fastslått i lova) for det store fleirtalet av folkesetnaden, dvs. for følgjande klasser og lag: Arbeidarklassen, halvproletariatet, småborgarskapet i landbruk, fiske, handel, småproduksjon, handverk, transport og det småborgarlege fleirtalet av dei intellektuelle. I tillegg til dette kan også borgarar det er oppnådd ei eller annan form for forståing med bli tilkjent demokratiske rettar som borgarskapet elles ikkje har.

Dei demokratiske rettane omfatter m.a.: Fri meiningsytring, rett til å kritisera (også statsleiinga og kommunistpartiet), trykkefri- dom, full rettsstrygd (ikkje straff utan etter dom, alle er like for lova), fri organisasjons- rett (inkludert politiske parti som kan stille til val til dei representative organ, sjølvråde- rett for nasjonale minoritetar, retten til å rei- se fritt innan- og utanlands, retten til fri in- formasjon frå utlandet, retten til å tru på re- ligion eller ingen religion, retten til å dyrke ulike kunstretningar, retten til vitskapleg fri- dom og ikkje minst verkeleg arbeidarkont- roll på alle plan i staten og bedriftene.

På den andre sida må den sosialistiske sta- ten underkua følgjande klasser og grupper: Dei tidlegare kapitalistane, og dei reaksjo- nære borgarane, fascistiske organisasjoner og enkeltpersonar og organisasjoner som driv eller førebur kvit terror. Viss dei reak- sjonære grip til våpen mot sosialismen, må dei underkuast med våpenmakt. Men så len- ge reaksjonen ikkje vågar å gripa til våpen, er det politiske massearbeidet det viktigaste våpenet for arbeidarklassen i kampen for å undertrykkja borgarleg politikk.

M.

Kapittel 23

Dei fyrste oppgåvene for sosialismen i Noreg

Tilbakekalling og virkelig demokrati

Til 23 a). Avsnitt 2 og 3 kan med fordel fjer- nes, fordi de er så diffuse at de godt kunne vært henta fra DNAs bilde av Norge 1979.

P.A.

Kapittel 24

Utviklinga av sosialismen til kommunismen

«Døgenikter, herremenn, svindlere ...»

Lenin-sitatet i kapittel 24 «i ein høgare fase i det kommunistiske samfunnet ... og dermed at staten døyr bort fullstendig» er feilaktig og bør sløyfes. Lenin snakker om døgenik- ter, herremenn, svindlere osv. ved overgan- gen til det klasseløse samfunnet. Saken er ba- re den at disse «vaktarar av dei kapitalistiske tradisjonane» slett ikke finnes lenger ved nevnte tid.

P.A.